Världen

Nederländerna

Amsterdam är en av Europas turistmetropoler och lockar runt 20 miljoner människor världen över till staden varje år. Turistbåtar kör längs med de klassiska kanalerna i staden som försöker bättre på sitt rykte.
BILD: JONAS GRATZER

Den dekadenta staden är trött på turisterna

Amsterdam tar redan emot 20 miljoner turister om året och siffran ökar. Med besökarna kommer även en hel del problem som staden nu arbetar med att försöka lösa.

Den unge mannen tar några snabba steg innan han viker av in i en gränd i Amsterdams Red Light District.

– Kokain? Eller vill ni ha något annat? frågar han.

Området som heter De Wallen utgör delar av stadskärnan och har medeltida arkitektur, genomkorsas av typiska kanaler och trånga gränder. En turistmagnet givetvis, och många av Amsterdams årliga 20 miljoner turister promenerar runt på kullerstensgatorna för att upptäcka området.

Men många kommer även hit för Red Light District som har satt Amsterdam på kartan för många besökare. De kommer hit för barerna, cannabis-kaféerna, bordellerna och sexbutikerna.

– Jag gillar öppenheten kring sex och droger, och att det är lagligt att röka cannabis, säger Allan Lily som har kommit hit från franska Bordeaux.

– Det finns inga poliser som säger till mig vad jag får göra, säger han och tar ett bloss på en joint på en uteservering.

Dragningskraften drar in pengar till staden men det skapar samtidigt ett rykte som de styrande nu delvis vill försöka tvätta rent, samtidigt som många boende i de centrala delarna har tröttnat på festandet som aldrig tar slut.

Numera finns det skyltar i De Wallen som informerar turister om att det inte är tillåtet att urinera på gatan, utan istället finns det nya urinoarer uppsatta på olika ställen. Skyltarna varnar även för illegala drogförsäljare och att det inte är tillåtet att dricka alkohol eller röka cannabis utanför barer och kaféer.

Det tillsammans med en rad andra åtgärder som att till exempel förbjuda kryssningsfartyg från att lägga till i staden och att uppmana unga festsugna (specifikt brittiska) män att helt enkelt stanna hemma, så ska myndigheterna försöka få bukt med problemen och minska besökstrycket.

Micha Mos är distriktadministratör för stadskärnan och han vill rensa upp i centrum men samtidigt behålla den där speciella Amsterdam-känslan.

– Det är okej att ha en kul kväll på stan men med 20 miljoner turister vill vi begränsa vissa beteenden, säger Micha Mos och ger exempel på oväsen och att ”folk kissar och spyr på gatan”.

”Det är okej att ha en kul kväll på stan men med 20 miljoner turister vill vi begränsa vissa beteenden”

Micha Mos
Distriktadministratör för stadskärnan

Att Amsterdam är en feststad är dock inget nytt, det har den varit sedan 1700-talet då sjöfarare kom till vad de ansåg vara en ”fristad”.

– Det har alltid varit en öppen stad där saker som sexarbete och droger var accepterade och vi vill fortsatt att den ska förbli öppen där

Turismen är en kassako för staden, men det medför också en rad problem. De flesta tar sig gärna till stadsdelen De Wallen i centrala Amsterdam där Red Light District finns och där det går att lagligt köpa cannabis.

Fakta: Amsterdam och turismen

- Amsterdams befolkning uppgår till runt 950 000 invånare och ökar med cirka 30 000 människor om året. I hela Nederländerna bor det runt 18 miljoner människor på en tiondel av Sveriges yta.
- 2010 mottog Amsterdam runt 10 miljoner turister årligen och nu har den siffran fördubblats. Fram till 2030 visar beräkningar att den nuvarande siffran på 20 miljoner turister kan fördubblas igen.
- Sedan tre år tillbaka har myndigheterna infört en turistskatt för hotellnätter (7 procent av hotellpriset plus 3 euro per person och natt). De har även infört begränsningar i öppettiderna för barer och bordeller i De Wallen.

Källa: Amsterdam stad.

Ett par dansar på en gatufest som anordnas på ett torg i De Wallen. Amsterdam har sedan en lång tid tillbaka haft rykte om sig som en partystad.

människor kan känna frihet, säger Micha Mos.

Under pandemin då det kom "noll turister" fick styret i Amsterdam dock en möjlighet att tänka igenom hur man vill ha staden framöver allt eftersom turistströmmarna enbart ser ut att öka.

– Vi har ju även andra aktiviteter som en rad museer och bra vanliga kaféer och restauranger, säger Micha vidare.

Det diskuteras redan hur man kan omplacera Red Light District till nya områden norr eller söder om stadskärnan, men i nuläget är inget beslut taget i frågan och det är något som delar de boende där vissa vill få bort bordellerna från centrum medan exempelvis många sexarbetare inte vill flytta.

När man kommer vidare utanför stadskärnan så lättar emellertid den tunga söta cannabisdoften och festprissarna blir färre. Faktum är att allt fler turister dessutom väljer att övernatta längre bort från centrum i andra stadsdelar på grund av lugnet och att hotellpriserna i genomsnitt är mycket lägre.

Ett sådant område är staden Zaandam, som ligger alldeles norr om Amsterdam. Här hyr paret Paul Bloemendaal och Roos Kroes ut ett par rum via Airbnb. Paul som föddes

Jag gillar öppenheten kring sex och droger, och att det är lagligt att röka cannabis

Allan Lily
Turist från Frankrike

i Amsterdam har sett förändringen i staden som "inte hade några turister" när han var ung, samtidigt som kanalerna var fulla med orenat avloppsvatten.

– Staden har städats upp sedan dess men ryktet är fortfarande smutsigt, säger han.

Eftersom staden i sig själv inte kan växa mer i de centrala delarna så växer Amsterdam utåt och det gör att allt fler vill besöka ställen som Zaandam som nu håller på att växa ihop med Amsterdam.

– Allt är billigare här och mycket mer avslappnat än i centrum, fortsätter Paul.

Tillbaka i De Wallen är det många som fortsatt vill se och uppleva de centrala delarna av den dekadenta staden.

– Även unga barn som kommer in här frågar var Red Light District ligger, säger en butiksägare till en klädaffär alldeles i utkanten av det ökända området.

Mannen har sett en stor skillnad i hur det är här nu jämfört med när han växte upp, men det beror inte på turisterna utan på ett annat kontroversiellt ämne.

– Förut kunde samkönade par gå hand-i-hand, men det gör de helst inte längre, säger mannen som själv är homosexuell och som beskriver läget i Amsterdam som "betydligt mer spänt nuförtiden".

– Immigrationen vill man helst inte diskutera, men den leder till att vår stad blir allt mindre öppen.

Johan Augustin
utland@gp.se

Danmark

Studie: Fjärilar borta på tre av fyra platser

Sällsynta fjärilar har försvunnit på tre av fyra platser i östra Danmark, visar en ny stor studie. – Fjärilar är en bra indikator för andra arter. Om fjärilen försvinner har också andra arter försvunnit, säger Therese Nissen i danska Naturskyddsföreningen.

I studien från Köpenhamns universitet har man tittat på 22 sällsynta dagfjärilar i östra Danmark. På 26 år har fjärilarnas spridning krympt med 72 procent – de har alltså försvunnit från nästan tre av fyra platser.

1993 fanns fjärilarna på 565 platser. 2019 på 158. Samtliga arter, utom en, har minskat. Biologen Emil Blicher Bjerregård, som gjort studien, kommer inte att bli förvånad om minst åtta av arterna som ingått i undersökningen är utdöda om några år.

– Det tar rätt lång tid innan en art är borta för den måste försvinna från alla platser. Men det är nära för riktigt många arter, säger han.

Undersökningen är gjord i östra Danmark men enligt Blicher Bjerregård råder i stort sätt samma läge även på Jylland.

Den drastiska tillbakagången beror på hur marken i Danmark brukas. Fjärilarnas livsmiljöer är dåligt skyddade mot mänskliga aktiviteter och skyddade naturområden bedöms utgöra högst 2,3 procent av Danmarks areal medan lantbruket utgör över 60 procent.

Studiens resultat förvånar inte Therese Nissen, natur- och miljöpolitisk rådgivare i Danmarks Naturskyddsförening. Hon säger att det är viktigt att skydda mer natur.

– Annars tror jag helt enkelt att vi kommer att förlora många arter.

TT-Ritzau

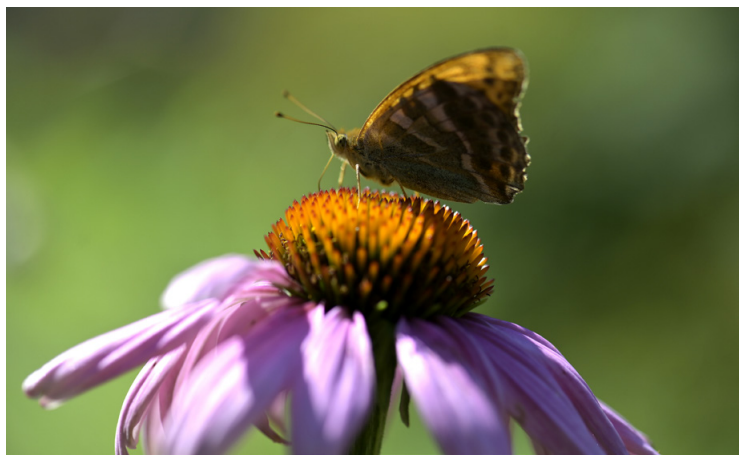

En pärlemorfjäril på röd solhatt. ARKIVBILD: JANERIK HENRIKSSON

Rymden

Månbil parkerar för tre veckors iskall natt

Indiens lilla månbil Pragyan har framgångsrikt slutfört en rundtur vid månens sydpol, efter den historiska landningen nyligen. Nu parkeras bilen för den brutalt kalla natten, som varar i nästan tre jordveckor.

”Rovern har slutfört sina uppgifter. Den står nu stabilt parkerad och är försatt i sovläge”, meddelar rymdstyrelsen Isro.

Pragyan har skickat hem mängder av data för analys i Indien. Uppdraget var bland annat att spana efter spår efter fryst vatten vid månens sydpol, som mänskliga sonder aldrig tidigare besökt.

Förbränningsmotorer fungerar inte på månen, så Pragyan är liksom alla tidigare månbilar eldriven och utrustad med solpaneler för laddning. Nu håller Isro tummarna för att tekniken klarar den brutala månvintern, som kan innebära temperaturer på minus 120 grader eller ännu kallare.

”Batteriet är fulladdat. Solpanelen är placerad för att ta emot ljuset när solen går upp den 22 september”, skriver rymdstyrelsen. ”Vi hoppas på ett framgångsrikt uppvaknande för nya uppgifter!”

Rovern ingår i expeditionen Chandrayaan-3, som redan ses som en stor framgång. Som fjärde land lyckades Indien sätta ned en sond på månen, och det bara några dagar efter det att Ryssland misslyckats med sin Luna 25 – den kraschlandade och förstördes.

Indien satsar nu på att bli en stormakt även i rymdsammanhang, och skickade i helgen också upp sonden Aditya L1 som ska studera solen.

Henrik Samuelsson
TT

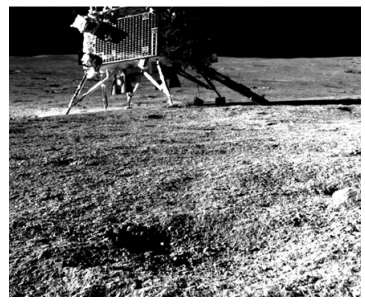

Bild som månbilen Pragyan tog av sin omgivning efter landningen. BILD: AP